

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " --- "	páp. komorník, kraj. vyslanec.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú

Boj do nekonečna.

Na inom mieste týchto novin prinášame tie návrhy Tiszove, s ktorými žiadal by si neohraničenú moc zdrapiť do rúk a pritom úplne znemožniť každé svobodné slovo ablegátov na obranu ústavy povedané.

Každý vidieť môže z tých návrhov Tiszových, že takéto poriadky snemového pojednávania zničily by úplne všetky práva a svobody ablegátov a dali by do rúk vláde tú najvyššiu, bezpodmienečnú moc. Takéto poriadky maly by nie menej významu, ako keby povedal si minister takto: Vy ablegáti môžete ísť domov spať, lebo odteraz budem si robiť zákony a spravovať krajinu tak, ako sa mi páčiť bude: vy nesmiete ani ústa otvoriť.

Ozaj, výborne si to vymyslel ten Tisza. Len je čudné, že k tým prísnyim poriadkom jeho nedoložil ešte to, že ablegátov protivnej stránky, ak by hlasne zakašľali, dá povešať, spáliť, utopiť, za živa odrať, alebo ím aspoň hlavy postínať. Ale netreba nám žartovať, lebo veru tá väčšina ablegátov na liberálnej strane je taká, že by bez všetkého myslenia a svedomia ešte aj na také strašné poriadky kývla hlavou. Celkom istotne odhlasovali by liberálni ablegáti hoc čo na svete, nech to len ich gazda, minister, ráči od nich žiadať a najmilostivejšie prijať. Dnes ešte len žiadal si minister zničiť všetky zákony o svobodnom slove ablegátov na sneme. No, čo je to liberálnemu ablegátovi, odhlasovať takúto maličkosť? Čo ho tam ktorého po zákone alebo po právach akýchsi: minister, pán ten najmocnejší všetkých hrcov masných káže hlasovať a mlčať, teda musí sa odhlasovať aj to peklo horúce, a koniec. Takýto

je vrchol všetkej politickej múdrosti a statočnosti ablegáta liberálneho.

Keď na sneme prečítali tie strašné návrhy Tiszove, celá opozícia ostala zdesená. O tom nepochyboval od prvopočiatku žiaden ablegát z opozície, že návrhy tie prepustiť na žiaden pád nesvobodno; ale zdesili sa všetci nad hroznou opovážlivosťou Tiszovou, že sa odhodlal návrhy tie vôbec predostrieť, a zdesili sa nie menej nad tým strašným duchom otrockým ablegátov liberálnych, že Tisza ich súhlas k tým návrhom za istý si pokladať môže.

I povstal o chvíľu v mene strany ľudovej Štefan Rakovszky. On bol prvý, čo ohlásil sa proti tým návrhom. Slová jeho byly vážne a znely pri hrovej tichosti celého parlamentu, ako výrok smrtelný nad zvrhlým hriešnikom. Dokazoval nepodvratnými dôvodami zlomyseľnosť tých návrhov, s ktorou zamýšľa sa tu krky vykruťiť ústavným zákonom o právach ablegátov a uviesť neobmedzená nadvláda hriešnej svevole Tiszovej. I osvedčil, vážnym, povýšeným hlasom, že ľudová strana za povinnosť pokladá si proti takémuto hroznému útoku na ústavu krajiny vypovedať ten najostrejší boj až do nekonečna.

Rakovszky povedal slová tieto z duše celej opozície. Hromový, živý súhlas opozičných ablegátov sprevádzal zvlášte poslednie slová jeho o tom boji do nekonečna. I dalo sa badať hneď, že ku tým návrhom Tiszovým nebudú smieť mlčať ďalej ani Košuthisti, ač mali úmluvu s Tiszom, že mu prekážok činiť nebudú. A skutočne, Tisza zostal so svojimi návrhmi a so svojimi otrockými liberálami osamotelý.

Opozičné stránky rad-radom maly porady v

miestnosťach svojich o tom, ako chovať sa oproti tým návrhom. Ľudová strana jednomyselne uzavrela na porade svojej, že zastane si za slová Rakovszkého a bude bojovať proti návrhom Tiszovým *do nekonečna*. Podobne uzavreli bojovať aj Ugronisti. Strana Košuthova tiež vyriekla jednomyselne, že ačpráve obštrukciu napomáhať nemieni, ale že proti takej zmene pojednávania snemového všetkými možnými prostriedkami bojovať bude. Privrženci Apponyiho (ktorí boli vystúpili so strany liberálnej, ale sa v osobitnú a samostatnú novú stranu nesriadili) pod predsedníctvom samého Apponyiho mali tiež poradu, a tu sa určilo, že proti vojenským predlohám bojovať síce nemienia, ale proti návrhom tým Tiszovým tým ostrejšie. Spolu uzavreli i to, že sriadia sa teraz už v stranu samostatnú, vyvolili si úradníkov a vydajú program strany svojej.

Teda nastáva boj veľiký. S jednej strany je človek, ktorí pomocou ľudí na všetko súcích zamýšľa zničiť práva ablegátov, akožto zastupiteľov ľudu na sneme, človek, o ktorom nikto nevie, či ešte väčšou opovážlivosťou nepojde šliapať práva aj ostatných občanov. S druhej ale strany stoja odvážení mužovia, aby zachránili národ od strašnej zrádky, ktorá by istotne nevystala, jestli by sme vydaní boli bez všetkej záchrany, bez všetkého práva a zákona len svevole jedinkého človeka. Na túto druhú stranu musí sa teraz jednomyselne postaviť i národ celý, *aj židia aj úradníci*, lebo sa tu jedná o zničení ústavných práv našich a svobode našej: a kto zlomyseľnou rukou siaha po tých právach, po tej svobode, to je zradcom národa a práv jeho.

Neplatí tu za nič ani tá výhovorka, že Tisza prinútený bol dajakých prostriedkov sa chytiť, keďže obštrukciu ináč zrušiť nevedel, ktorá sa už ďalej trpeť nemohla. Neplatí takáto výhovorka preto, lebo obštrukcia bola by už o jeden-dva dni istotne prestala, lebo prestať by bola musela, veď nebolo už rečníkov.

Toto minister Tisza veľmi dobre vedel, teda mu vôbec nebolo treba chytať sa žiadnych mimoriadnych prostriedkov, nie to ešte takýchto nešťastných návrhov. A keď aj predostrel návrh svoj, bol by ho mohol pred pojednávaním ešte vždy odvolať a s tým obštrukciu utíšiť. Ale on nie; on cele odvážlive púšťa sa do boja s celou opozíciou. A práve to, že sa do takého nemož-

ného boja tak odvážlive púšťa, poukazuje na to, že Tisza nebude sa zdráhať použiť ani tých najkriklavejších nezákonností...

To je celkom zrejmé, že s toľkou opozíciou Tisza nič nevykoná cestou zákonnou. Na tú zákonnosť Tisza ale ani sám nemyslí, veď na sneme verejne vyhrážal sa s tým raz, že *nebude pridržať sa zákona*. Ani nevedeť, čo strašného zamýšľa Tisza urobiť, akú nezákonnosť, aké násilie, aby sa udržal. — Jeho privrženci hovoria, že jestli Tisza nepremôže obštrukciu, že rozpustí snem a prevedie voľby nové. To je ťažko uveriť. Veď s liberálnym kandidátom zvíťazí ani pri tom najväčšom násilenstve nebude možné v najviacerých okresoch. Ktože by hlasoval na liberála? Veď vidí národ, čo sa robí; vidí, že tí liberáli sú ochotní poslúchať svojho pána na slepo, ako tí vojaci Herodesovi, čo šli vraždiť na rozkaz nemluvniatka betlehemske.

Jestli teda ozaj na voľby myslí ministerský predseda Tisza, tak musí rátať a spoliehať sa iba na slúžnvcov a notárov, na židov a na to, že strachom a nátlakom bude vedieť ľudí i proti presvedčeniu ich poshaňat pod nenávidené zástavy liberálne.

Nuž budme pripravení na všetko. Keď milostivý Pán Boh dopustí aj na nás kríže skrivodlivého prenasledovania podlých ľudí, On dopomôže aj k víťazstvu verným sebe bojovníkom. Keď bašovstvo Bánffyho nezdarilo sa a vzalo potupný koniec: dá Boh, že otužení už kresfanskí voličia vylomia krky aj panstvu nadutého a svevolného Tiszu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Tiszove návrhy.

Tiszova «silná ruka» začína už máchať, akoby sa bola pobláznila. Pravda, stvára sa to strašné máchanie ešte len v povetří, ale už aj z toho vidno, že pán Tisza by si prial takto prinajmenej na kúsky posekať celú krajinu so všetkými jej právami občanskými, i so všetkou slobodou. Nemôhol nijako utíšiť obštrukčné boje parlamentárne, nuž vymyslel strašný plán proti svobodnému

slovu a pojednávaniu na sneme. Len zjiesť a zjiesť všetky té práva ablegátov, ktorí opovazujú sa protivíť jeho ministerpresidentskej veličine. No nepochybujeme, že si pri tom ráči zúbky povylamovať.

Minulú sobotu predostrel predseda snemovne návrh Tiszov takýto: Aby sa na čas, zakiaľ sa odhlasuje inde-mnita (pozatýmne udobrenie tých výdavkov a príjmov štátnych, s ktorými vláda bez odhlasovaného rozpočtu šafánila), potom zákon o počtu rekrútov a obchodné a peňažné smluvy s cudzozemskom, ďalej zakiaľ sa neprevedie nový zákon o poriadku snemového pojednávania — aby na ten čas, najdlhšie na jeden rok vyzdvihnuly sa všetky doterajšie poriadky snemového pojednávania. Tie snemové pojednávania mali by sa prevádzať dľa plánu Tiszovho na tento spôsob: 1. K jakejkoľvek otázke pretriasanej budú smieť prehovoríť najviac dvaja rečníci, po čom hneď nasleduje jednoduché hlasovanie. (Jednoduché hlasovanie je vtedy, keď ablegáti, čo sú za voľak-torý návrh, vstanú hore a sa spočítajú. Takéto hlasovanie odbaví sa za chvíľu, kdežto keď je hlasovanie dľa mena, vtedy musejú sa mená všetkých ablegátov po jednom vyvolávať, čo trvá aj vyše hodiny.) 2. O tom, že kedy má sa istý návrh predostreť a za jak dlhý čas osnova zákona vypracovať, na žiadosť päťdesiat ablegátov rozhoduje snem jednoduchým hlasovaním, tak, že v tej veci sa pojednávať vôbec nebude môcť. Vôbec všetky rozhodnutia snemové bez pojednávania, jednoduchým hlasovaním sa majú vynášať. 3. Keď sa návrh vo všeobecnosti odhlasoval, nasleduje hneď podrobné pojednávania a nesmie sa prepustiť snem prv, kým sa toto podrobné pojednávania neprevedie. 4. Predseda snemovne bude mať právo ablegátov, ktorí by sa proti týmto poriadkom previnili, zo snemového pojednávania vytvoríť.

Zmena hlasovacieho práva.

Po desaťročnom naliehaní strany Iudovej konečne ujala sa predsa v širokých kruhoch tá myšlienka, že zákon o práve hlasovacím treba zmeniť, ďalej, že právo toto musí sa na iný základ opierať, ako je terajší štvrt-sessiový cenzus; tiež že treba to právo rozšíriť. Ani vláda nasmela tedy na veky odkladať reformu (zmenu) volebného zákona. Ministerský predseda, gr. Štefan Tisza, bol osvedčil na sneme, že reformu túto prevedie. Že v akom smysle to učini a v akej miere zamýšľa rozšíriť právo volebné, nevedno. Ale z reči ministra predsedu vysvitá toľko predsa, že si tú obnovu zákona volebného tak vykumštujú, aby sa hlavne len počet vláde oddaných voličov rozmnožil.

V minulom čísle zmienili sme sa o obežníku Tiszovom, v ktorom žiada si isté výkazy o fabrických robotníkoch. Teraz pokračuje Tisza ďalej. Dá popisovať po celej krajine všetkých občanov mužského pohlavia, ktorí prežili už svoj dvadsaťročný vek. — Pravda, z toho nenasleduje, žeby všetci títo mali dostať hlasovacie právo. Popis ten je potrebný Tiszovi len tým cieľom, aby si mal z čoho vyberať a aby poučil sa z tých popisov, že s akými podmienkami bude treba previesť reformu zákona

tak, aby sa tých liberálnych voličov hodne namnožilo. — Nuž ale či tak, či inak, nech sa len to právo hlasovacie rozšíri; veď my, ľudáci sme zo zásady za rozšírenie občianskych práv. A to môžete byť tiež istí, že ablegáti vaši Iudoví budú vždy na strážni, aby sa to právo hlasovacie nerozšírilo *bez vás, alebo proti vám*.

Predpráce k tomu potrebné započnú sa už teraz od 15. marca a budú trvať do 30. tohože mesiaca. Behom tohoto času budú popisovať po všetkých obciach občanov mužského pohlavia od roku dvadsiateho starších. Popisy tie prevedú v obciach notári, poľahke učítelia. Každý občan povinný bude spravodlive udať potrebný vývod na vyplnenie všetkých otázok. Kto by vedome udal o sebe nesprávny vývod, ten bude prísne trestaný peňažitou pokutou.

Otázky tie sa na štvoro delia. V prvej časti popíše sa: reč materinská, príslušnosť občianska, potom, zdáľiz zná maďarsky, zná-li písat a čítať, zdáľiz skončil dajaké štúdia vyššie.

V druhej časti popíšu sa porcie. Ale len porcie pozemkové, domové, priemyslové, od baní a od kapitálových úrokov. Toto budú popisovať notári.

V tretej časti vykáže sa veľkosť intravilláru (podomového pozemku) a poľného pozemku. Jestli je tento posledný menší od 10 kat. jutár, v tom páde má sa podrobne udať, koľko je orácej zeme, zahrád, vinice, lúky — všetko na kvadrátne (štorcové) siahly.

Štvrtá časť obsahuje otázky: či je remeselník samostatný, či má dovolenie remesla (iparigazolvány). Ak je pomocník, či je zamestnaný a od kedy je; jestli je nie, prečo je tak; je-li členom dákeho robotníckeho spolku a jakého.

Furmanky, potrebné pri popisoch dajú obce, tiež obce platia trovy pri zaobalení (pakovaní), potrebných tlačív. Honoráre a či odmeny popis prevádzajúci nesmú si žiadať od obcí, lebo za prácu dostanú svoj plat od kraj. štatističného úradu. — Pri takýchto popisoch zvykli obmedzenejší Iudia všelijaké klebety roztrusovať, že to vraj všetko len k povýšeniu porcie sa robí, alebo že bude vojna atď. Múdrejší občania, čo toto čítajú, nech vysvetlia Iudu, že k čomu majú slúžiť tie popisy a nech napomenú každého, aby svedomite odpovedali na všetko, ináč by mohli prísť do pokuty.

Z výšudaných otázok toho popisu dá sa badať, že vláda by mohla na prípad rozšíriť práva kupcov, obchodníkov a kapitalistov — a to sú u nás židia, a vôbec mešťanstvo. Mohla by pritom nerozšíriť ale aj obmedziť volebné právo roľníkov takých, ktorí (majúc slabé polia) len malú pozemkovú daň platia. Všetko to závisí od toho, že z pomedzi týchto otázok aké podmienky si vyberie vláda za základ práva hlasovacieho. Trochu podozrivé je aj to, že sa popisuje reč materinská. Tá by nemala tu brať sa do ohľadu, bo sa to protiví základným zákonom ústavy našej, ktorá ohľadom práv a tiarch občianských nedovoľuje žiadneho rozdielu medzi občanmi pre reč materinskú.

Toľko by sa malo na každý pád žiadať pri osnovaní

nového zákona, aby tí, ktorým volebné právo prislúchalo dľa starého zákona, toto právo na žiaden pád utratif nemohli.

Voľba v Bodajku.

Pri voľbe, vydržiavanej v Bodajku dňa 18. februára hlasovalo na ľudového kandidáta Perczela 1035, na liberála grófa Széchenyiho 740 a na Košuthistu Szelesa 694 voličov. Ponevác žiaden z týchto nemal absolútnej väčšiny, musela byť náhradná voľba medzi ľudovým Perczelom a vládnym Széchenyim. Táto náhradná voľba bola teraz 8. marca.

My sme už vopred boli písali, že kalvínski voličia Kossuthovi aké majú zásady. Kossuthov programm a vládnny programm stoja si síce v protive, ako voda a oheň, ale to nehatí kalvínskych voličov, aby aj proti všetkým tým zásadám svojim hlasovali na liberála, jestli je treba dopomócť k porazeniu kresťanskej stránky ľudovej. To sa dokázalo dosiaľ vždy a všade, a dokázalo sa aj teraz v Bodajku. Pri tejto náhradnej voľbe išli kalvínski Kossuthovci pekne-rúče hlasovať na toho liberálneho Széchenyiho, ktorého pri prvej voľbe ani len počúvať nechceli. Na ľudového Perczela padlo teraz spolu 1126 hlasov, na liberála Széchenyiho ale hlasovali všetci Kossuthisti, tak že obdržal 1554 hlasov. — Tak si vypomáhajú panujúca vládna strana a z milosti tejto jestvujúca strana Kossuthova. Kossuthovským voličom boli poslali list Franca Kossutha, v ktorom nakladá sa im, aby hlasovali na liberála. List ten podpísal sekretár strany Kossuthovej, istý Pallay.

Ešte aj tí hubatí socialisti pridali sa k liberálom, ktorých ináč tak veľmi nenávidia. Sám gróf Széchenyi rozvážal sa na svojom koči s jedným takým agitátorom socialistov. — Pekná je to veru brandža, to je už raz pravda.

Prísaha grófa Héderváryho.

Nový minister vymenovaný ku osobe jeho veličenstva gróf Karol Khuen-Héderváry dňa 8. t. m. predpoludním složil prisahu do rúk jeho veličenstva. Pri tomto slávnostnom akte spoluúčinkoval ministerský predseda gróf Tisza a zástavnik gróf Tasilo Festetich, prisahu predčitoval ministerský radca Gejza Vértessy. Po prisahu jeho veličenstvo na privátnom výsluchu prijal nového ministra, ktorého pozdejšie pozdravilo úradníctvo ministeriuma v budove ministerstva a latere. Pozdravujúcu reč povedal ministerský radca Gejza Vértessy, za čo sa gróf Héderváry vrele poďakoval. — Úradný časopis zároveň s vymenovaním grófa Khuen-Héderváryho za ministra a latere priniesol aj najvyšší reskript, ktorým sa ministerský predseda gr. Tisza oslobodzuje od spravovania torby ministerstva a latere.

Upravenie.

Minister vnútra gróf Štefan Tisza upravil na všetky právomocnosti nariadenie, aby od dňa 15. do 30. t. m. pospisovali všetkých 20. rok doplnivších občanov. Tento

popis má slúžiť za základ volebnej reformy, ktorú gróf Štefan Tisza pripravuje. Všetky nesprávne udania budú sa pokutovať, ako to zákon nakladá. Právomocnosti dostanú dotyčné tlačivá, príde len rubriku vyplniť. Medzi týmito sú i také, že od patričných vyžaduje sa udat, akej sú národnosti a či hovoria po maďarsky. Myslíme, že tieto dve rubriky sú pre akosť zamýšľanej volebnej reformy nanajvyš výmluvné. Minister nakladá, aby patriční popisovatelia dostávali za každú vyplnenú kartu po 4 haliere.

Agitácie socialistov.

Budapeštianskym socialistom sa nepriam dobre vedie v najposlednejších časoch. Shromaždenia im na mnohých miestach zabrahujú, noviny im pravotia. (Majú vyše 50 pravôt.) Navzdor toho socialisti kam dial vždy smelšie a prepriatejšie poburujú triedu robotníkov.

Táto morová rana socialdemokracie chytá sa zase aj peštianskych slovenských robotníkov. Schádzajú sa, držia porady aj na trojich miestach a majú aj noviny svoje slovenské («Staviteľský Robotník»). Za vodcov majú samých Čechov. Tito im potom narečnia toho «učenia» hodne. Treba vedieť, že peštianski Česi sú temer bez výnimky bez viery. Aspoň do chrámu božieho nechodia, sviatosť stavu manželského nepotrebuju. Ináč hmotne stoja si dobre. A táto okolnosť pozdáva sa mnohým Slovákom. Tito Česi strašne broja medzi Slovákmí proti «Kat. delníckemu Kruhu». Tak dali sa doňho aj minulú nedeľu, že Kruh ten ohlupuje ľud, atď. Ale boli prítomní na shromaždení socialistov aj členovia «Kruhu kat.» a s pohoršením podvrátili táraniny českých vodcov.

Rusko-japonská vojna.

Japonci v nedeľu popoludní o pol 2. hod. začali bombardovať Vladivostok, najvýznamnejšie obchodné mesto Ruska vo Vých. Azii. Japonci cele neočakávane objavili sa pred Vladivostokom na siedmych vojenských loďach a z dialky asi jednej míle začali páliť na vladivostockú pevnosť. Pekelná hudba obrovských diel trvala skoro hodinu, ale delové gule ani v pevnosti ani v meste mimo obrovského strachu nenarobily žiadnej škody, takže Rusi nazpät na japonskú flottu ani nestrieľali. Ruské zprávy hovoria, že táto kanonáda stála Japoncov okolo 200.000 rublov. Došli totiž aj také zprávy, že v tom čase, keď Japonci bombardovali Vladivostok, japonské dopravné lode, chránené vojenskými loďami, na východnom brehu Korei v Port-Lazareve a v Plaxinskom zálive, blízkom ku Vladivostoku, vysadzovaly na breh japonské vojsko. Japonci tedy vraj preto bombardovali Vladivostok, aby odťahli pozornosť tamojšej flotty od vysádania japonského vojska na spomenutých miestach. A že to aj docielili. Tým ale, že je japonská flotta pred Vladivostokom silnejšia, než zo štyr lodí pozostávajúca ruská flotta, Japonci si zabezpečili aj ďalšie pokojné vysadzovanie vojska. Radi by totiž 100.000 mužov vysadiť na spomenutých miestach. — Pri útoku na Vladivostok byly aj dve križiacke lode japonské «Isumo» a «Jekumo», ktoré byly prv pred Port-Arturom. Z toho tedy vysvitá, že sa admirál Togo ruskej flotty v Port-Arture už neobáva, keď dva križiaky mohol poslať pred Vladivostok.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreštanu»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý poušiloval sa čo v najkratšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútení budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z Koterbachu (Spiš): Jozef Cvengroš 10 korún, Ambroz Cvengroš 10 korún; z Kolčova: Ján Ondruš 2 K 30 halierov; z Iglova: Ondrej Ilovský 2 koruny; Leibic: Jozef Lisak 2 kor. 40 hal.; zo Spišských Vlachov: Maria Vaško 4 kor.; z Markušovec: Maria Krajč 2 kor.; z Matejovec: Maria Kapič 2 kor., Ján Bordiga 1 korunu; zo Smiežan: Tomáš Laclav 2 koruny; z Hrabušic: Viktoria Strojny 1 kor.; z Vidernika: Maria Slavkovsky 2 koruny; z Tepličky: Anna Lačný 1 kor.; z Almaša; Anna Chlebiček 1 kor., Štefan Hanzel 2 kor., N. N. 1 kor.; z Budapešte: Ján Hofmann 2 kor., Maria Lukáč 2 kor.; z Košic: Konečný Ondrejova 2 kor., Michal Bodnár 1 korunu, Ján Valent 1 kor., N. N. 1 kor.; z Iglova: N. N. 1 korunu, Maria Kaňa 1 kor., N. N. 1 kor. 30 hal., M. Fabian 3 kor., Jozef Magut 1 kor.; z Poľova (Abauj) Alžbeta Virostko 1 kor., N. N. 4 kor.; z Beharovec: Pavel Leskovsky 2 kor., Ján Škutko 2 kor., J. Bača. Ján Kostik, Štefan Piskura, Alžbeta Jeroš, Alžbeta Maliňak, vdova Forgáč Zuzanna, Družba Maria Kaffan po 1 korune, Alžbeta Škotko 2 koruny; z Abrahamovec: Peter Cibula 2 kor.; z Podhradia: Alžbeta Sedlay 1 kor., Ignác Komarovič 6 kor.; z Hotkovec: Anna Mihalek 2 kor.; z Veľkého-Hnilca: Daniel Skičák 1 kor.; zo Štiavnika: Ján Javorsky 1 kor.; z Brutovec: Maria Komora 1 korunu, Zuzanna Lapšansky 2 kor., Maria Bukovinsky 1 korunu; z Iglova: N. N. 1 kor., bratia Krescanko 3 kor., N. N. 1 kor. 90 hal., Maria Diškant 1 kor. 20 hal., N. Miškovič 1 kor., Pavel Solčan 2 kor., J. Lukáč 2 kor., J. Klučár 1 kor. 20 hal., J. Bednarčík 1 kor., N. Šutor 1 korunu, M. Cifra 1 kor. 20 hal., Hroblak 2 kor., Andrej Štefanek 1 kor., Maria Bartoš 2 kor., N. N. 2 kor. 20 halierov, Maria Barhuľak 2 kor., Anna Zmej 1 kor., Tomáš Griger 1 kor., Katerina Fabian 2 kor., Maria Chlebovy 6 korún 50 hal., Ján Pančúška 2 kor., Sidonia Koreň 1 korunu, Zuzanna Krasnica 1 kor., Štefan Volf 8 korún, Štefan

Hamraček 2 kor., Štefan Repasky 1 kor., J. Gurčík 2 K, Jozef Seleng 1 kor. 80 hal., N. N. 2 kor., N. N. 7 korún 80 hal., Maria Koško 2 kor., Cecilia Matušek 1 korunu; z Prešova 2 kor., Maria Kazimir 2 koruny; z Košic: N. Janečko 2 kor., Ján Humenický 2 kor., N. N. 80 hal.; z Bobrova: Ján Holmik 4 kor., Maria Vlošak 2 koruny, Maria Uhrin 2 kor., Margita Marhaňi 1 kor., Maria Veber z Košic 1 kor., Zuzanna Končir 1 kor., J. Kamenický 1 korunu, Anna Šošňak 1 korunu; z Bobrova: N. N. 4 koruny.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

Spolkové zprávy.

Sbierka ôsma milodarov slovenských veriacich na robiť sa majúcu novú zástavu, prevedená bola dňa 28. febr. r. 1904 v «Peštbudínskom katol. del. Kruhu» nasledovne:

Vel. pán Ladislav Moyš 2 kor., vel. p. Anton Moyš 2 kor., p. Pavel Grobárčík 20 korún, p. Matej Polák a jeho manželka 4 koruny, p. Matej Ratulovský 1 korunu 20 halierov. — Spolu 29 korún 30 halierov.

F. Bánaš, t. č. pokladník.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XII.

— Ký jazerný hrom udrel do vás, Lyškova? Gazda na dvore trepe, šomre, hreší, div sa nepukne od hnevu, a vy vyblakujete, ako čo by vám priam ošípaná boia zdochla. Hovorte, čo sa stalo u vás?

— Dajú pokoj pán notár, však poznajú môjho starého. Jahnáhle spomenem dačo zlého, hneď sa napaprčí, a potom vadí sa, ba snáď by ma aj zahlušil.

— No to neverím. Viem, že je preho a netýkajsa, ale bitka, to je nie preňho.

— Prosím vás, pán notár, čujte, čo sa stalo. Už dávno mal zaplatiť ostatniú rátu porcií. Predali sme, prepytujem, prasa za 20 korún. Tu hľa v truhle skrýva peniaze. nie že by ich bol zanesol, kde patria. Každý deň spomínal, že vyplatí porcie, a tu ho máš, tá haňba sa nám stala, že chceli nám vziať záloh, lebo nevyplatil porcie na termín. Či to nenie do porazenia?

— Len pomaly, Lyškova! To nenie taká veľká vec, za akú ju držíte; len aby sa horšie nestalo. Nevidali, kolkým sa to stane! Ale povedzte mi, čo robil ten váš muž za celý týždeň?

— Nuž, čo robil? Tam ho všetci čerti vedia. Čosi kamsi babral na dvore a v humne, ináč celé dni mal robotu na poli.

— A dnes kedy šiel do roboty?

— Ešte oni dobre spali pán notáriuško, a len teraz prišiel domov, ani nejedol čo teplého, na chytro som mu navarila.

— No a čakali ste ho? Lebo dobrá žena najprv na muža má myseľ.

— Ako-že by ho nebola čakala. Aj som myslela naň, lebo chudák, ťažkú robotu mal na poli. Preto som sa ponáhlala s varením, lebo toho zaslúžil.

— Aj ste ho ponúkli, keď prišiel domov.

— Nuž Bože môj dobrý, akože! Ako vkročil do dvora, volala som: poď obedovať, Števo. Aj si sadol k stolu, dal sa do jedenia, chutnalo mu, lebo bol hladný, ako pes.

— No a vy, pravda, medzi jedným spomínali ste ekzekúciu?

— Áno, povedala som mu, že bol u nás boženík a že chce vziať záloh.

— Čo povedal gazda?

— Ako keby bol hrom udrel doňho; nahneval sa, ale len toľko povedal: daj mi pokoj s tým, zajtra vyplátim, však máme peniaze.

— A nechali ste ho na pokoji?

— Čo by nechala! Jedovalo ma to, a povedala som, že to už dávno mal vybaviť, a nie takú haňbu si robiť.

— Nemali ste ho domízať. Je on človek dobrý. Čo vám povedal?

— Vyskočil, ako blázon. Trepol lyžicu o stôl a termetoval ako starý vojačičko. Tak nechal dobrú váru, ktorú jemu k vôli som varila, vyšiel na dvor, a tam šromotil, nadržal a hresil. Či som to zaslúžila od neho? Nič som mu neurobila, ba vôľu mu hladám, a tu ho máš: ešte vyhrmím za to. Za moje dobré tak sa odsluhuje. Či je hodno dobrou byť k nemu? Ale počkaj len...

Nemohla dokončiť, čo bolo jej na jazyku, dala sa do plaču. Horekovala, ako čo by ju bol lieskovicou vyobračal ten jej starý.

Notár počkal, kým sa utíši, potom však robil jej takúto kázeň:

— Gazdiná moja, nieraz som vám hovoril, že všetko treba svojim časom robiť. Sama uznáte, že ten váš neborák cez celý týždeň pracoval neunavne, že aj dnes potil sa pri robote. Viem si pomysleť, že ako sa ponáhlal domov s pola, aby sa najedol a aby si medzi svojimi odpočinul, a zabudnúť na trápenia. A vy čo ste urobili, s čím ste osladili obed jeho? Sotva počal jesť, robili ste mu výčitky, že prečo nevyplatil porcie? Či nemal dost mrzutosti pri práci, a vy ešte aj pokoj duše jeho ste pobúrili! Čo stojí ten najlepší obed nahnevanému človeku? Môže byť hladný ako vlk, ani sa len nedotkne jedenia. Nemohli ste čakať s tým do rána? Dotiaľ bol by sa vyspal, oddychol si, bol by býval spokojného ducha, bol by istotne bez slova šiel vyplatit dlh svoj. Či nie tak?

— Pravdu majú pán notár, ale keď som nevedela sa zdržať. Hnevalo ma to.

— No veď vy ženy na inšie ste nenie, len mľef s jazykom. Veru neškodilo by, keby ste mali zámok na ňom, o koľko menej hriechov stalo by sa na svete, aj rodinný život by bol inakší. Ale nezdržíte sa, aby ste nerobili pohoršenie v dome. Dopálite, dojedujete muža, a ten potom čo robí? Klaje, zlorečí, bije, trepe, zanedbá prácu a oddá sa pijatike.

— Veru majú pravdu pán notár, ozve sa gazda. Tak vyprávajú, ako ja cítim. Keby táto starenda tak zachodila so mnou, a tak sa vyprávala, ako zaslúžim, bol bych ako dobré dieťa. Ale ten jazyk nešťastný!

— Neboj sa, od veľku zámok budem mať na jazyku, a nebudem ťa domízať, povedala gazdiná.

— Tak, tak, moja stará! Dobré bude!

— Aby ste ale aj zadržali svoj slub! dodal notár i odobral sa.

Oznam.

Úctive dávam v známosť, že brožúry nášho vrelmilovaného velebného pána pátra *Zaoska* «**Tridsať-ročné jubileum**» a «**Odrobinky svatby kany galilejskej**», ktoré on jakožto veľký dobrodinca chudoby obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského, sú ešte vždy u mňa k dostaniu.

Preto láskave prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby sa ešte hlásili o tieže knižočky. Kto má dobré srdco a chudobu miluje, nech že si neľutuje tých pár halierov poslať na ten vznešený cieľ. O podporu sa utieka 160 chudobných rodín, ktoré len s pomocou dobrých ľudí sú vstave svoj nový kostol, ktorý behom tohto roku vystavený bude, do poriadku dať.

Naša vrúcna modlitba za dobrodincov, nech preráža nebe, aby milosrdné srdcia pred trónom Božím došly milosrdenstva.

Lutišša o. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.)

S. hlbokou úctou

Ján Greben, farár.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Chýry zo Spiša. V obci Kišóc sa nedávno strašné nešťastie stalo. Tamojší krajčírsky majster menom Slivko jedného večera, nežli by si bol lahnul, zavrel rúru, keď ešte žeravé uhlé bolo v peci. Keď druhého dňa ešte aj okolo poludna zavretú našli izbu, susedia vylámali dvere a všetkých, ktorí v izbe spali našli bez seba ležaf. Dvaja už boli mrtví, a dvaja už zo smrfou zápasili a troch skrze lekársku pomoc ešte dajako ku vedomiu vzbudili. —

V *Harchovcäch* v tieto dni tamojší gazdovia odkúpili zo 270 jutár pozostávajúci majetok Čákovsky za 72,000 korún. Aj žid by to bol chcel kúpiť, ale sebaopovedomí gazdovia to nedopustili, aby sa potom nestali otrokami židovskými. Tak by sa všade mali usilovať gazdovia, aby majetky do svojích rúk dostali, lebo sedliaka nie ležiace peniaze, ale role a pašvisko spasia. — V *Hafke* vyvolili za rychtára verného ľudáka Jozefa Gansarčika. — V *Hanušovcäch* odkúpili taja židia 60 jutár zeme z Gergelyeho majetku za 11,000 600 korún. Gazdovia, trebárs ich jich horlivý pán farár všemožne povzbudzoval, pre 2 stovky židom prepustili tie role, na ktoré sú tak velice odkázani. Oni to ale o pár dní velice obanovať budú, lebo židia teraz tie role parcellovať chcú a tak po falatku gazdom predať, ktorí tak iste aspoň 2000 korún viac budú platíť, ako keď by tie role s prvej ruky boli kúpili. Hľa tak bohatnú židia pre bojzľivosť a lahostajnosť kresťanov. — V *našej stolici* sa v januári a vo februári bežiacého roku 221 do Ameriky znejúce passy vydali.

Oklamal svojich krajanov. Gábor Hossza z abaujsko tornanskej stolice vysťahoval sa do Ameriky, kde si po rokoch v meste Sharon-e otvoril «banku». Pánu «bankárovi» veľmi mnoho uhorských vysťahovalcov sadlo na lep, ktorých potom ošudil asi o 15 tisíc dollárov. Keď peniaze prehajdával a v Amerike hrozil mu žalár, sobral sa a vrátil sa do Uhorska, lenže dvaja oškodení, Jozef Jóna z Vasnádasdu a Milan Pavovský zo Slupot-Szentivána, aj tu ho oznámili, následkom čoho amerického bankára v Košiciach lapili a zatkli. Košický vyšetrojúci sudca teraz vyzýva všetkých tých ošudovaných, ktorí sa medzi časom vrátili z Ameriky do Uhorska, aby sa u neho alebo u kráľ. fískusa v Košiciach listovne hlásili, že by proti Gáborovi Hossza mohlo sa previesť vyšetrovanie.

Vražda pri svokrovej rakvi. Zo Segedína oznamujú: Osemadvadsaťročný maliarsky pomocník Pavel Mandász veľmi zle zachodil so svojou mladou ženou Rozou Csikósovou. Ustavične vypytoval od nej peniaze a keď mu žena peňazí dať nevedela, ukrutne ju bil. Tieto dni po dlhej nemoci zomrel ženin otec. Mandászovci nezdedili toľko, na kolko Pavel Mandász rátal a

preto odohnal ženu z domu. Nešťastná žena dlho narietkala pri rakvi svojho otca. Pavel Mandász šiel zaňou do svokrovho domu, kde špatne preklínal nebohého, potom vytiahol nôž a preklal pri rakvi otca bedákajúcu manželku. Žena zomrela, vraha zatkli.

Pomsta jednej slúžky. V obci Žolca (abaujská stol.) zúrili tieto dni veľký požiar. Vo veľkom víchre za krátky čas zhorelo 48 domov, kostol, fara i škola. Pri

Jako mámil Jukef chudobu.

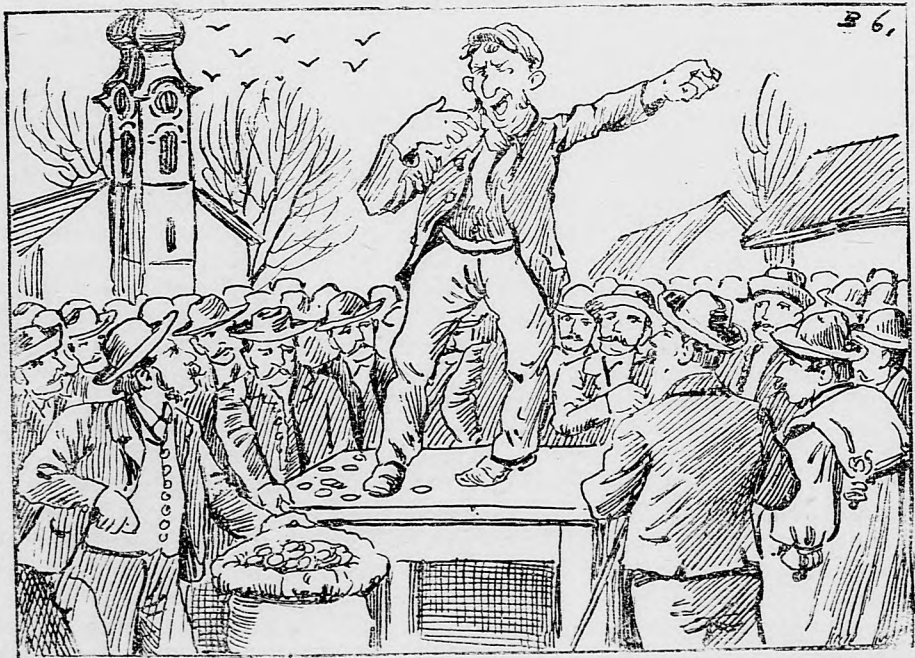
(V štyroch obrazoch.)

I. Jukef cestuje.

Drahá bunda, klobúk vysoký na hlave . . .
A do vozňa triedy prvej sa vám hrabe!
Treba mu zarábať — ľud má dost peňazi,
Ide si pobúriť Srbov zo pár rázy.

II. Jukef reční.

Ale to postava! Jak sa rozhadzuje! —
A ľud dobrý, sprostý groše mu shadzuje.
V robotníckych šatách kto by poznal žida?
Keby nie ňuchála, ako pyramida.

vyšetovaní vysvitlo, že oheň bol podložený. Jedna slúžka, istá Alžbeta Doppler, pre čosi chcela sa pomstiť na svojom gazdovi a podpálila mu dom. Víchor oheň rozniesol a veľká časť obce vyhorela. Slúžku chytili a odovzdali súdu.

Devy na ceste do nového kraja. Z Nitry oznamujú, že minulý týždeň asi pätnásť roľníckych dievok došlo do Skalice odkiaľ chcely ísť do Ameriky. Skalický policajný kapitán ich pristavil, konfiskoval im 3697 korún

peňazí, čo mali pri sebe a dal ich odšupovať do príslušných obcí. Devy však figľami sobraly sa cez Moravský Sv. Ján a šly tade na Hohenau do Ameriky.

Kynoženie huseníc a čistenie ovocných stromov. Kynoženie huseníc pustošiacich ovocné stromy 12. čl. zákona z roku 1894. každému majiteľovi vinohradu a ovocnej zahrady nielen predpisuje a nakladá, lež kto vec túto zamešká, toho aj 100 korunovou peňažnou pokutou tresce. O prevedenie zákona majú starosť administratívne vrchnosti, kynoženie a jeho výsledok všade kontrolujú aj odborní úradníci ministerstva orby. Preto neškodí upomenúť patričných, že čas kynoženia vyprší teraz koncom marca a kontrolovanie začne sa prvého apríla.

Odrezala milému nos. Gazdovský mládenec Alexander Terényi v obci Drégelypalánka v hontianskej stolici zaľúbený bol do jednej devy, avšak rodičia mu nechceli dovoliť, aby si ju vzal. Vec sa fahala a deva zbadala, že mládenec začína byť oproti nej chladný. Pod poverčivou záminkou naviedla mládenca, aby o pol noci trikrát vstrčil nos do jej okna, vtedy budú svoji. Poverčivý mládenec poslušol a keď po tretí raz vstrčil nos do okna, pomstivá deva odšmykla mu ho nožom, ktorý držala už na pohotovosti. Mládenca teraz opatrujú v nemocnici v Ipoly-ságu.

Pre rodičov. Z Hajdu-Böszörményu píšu, že 12ročné dievča Maria Illésowa obesila sa v kôlni. Keď ju našli bola už mrtvá. Nešťastné stvorenie špatný skutok spáchalo z rozhorčenia. Její otec a matka boli veľmi oddaní pijanstvu a ustavične sa vadili a bili. Toto si dievča veľmi pripustilo ku srdcu.

Nešťastie pri stavbe. V New-Yorku stavali jeden obrovský 15poschodný hostinec, t. zv. «Darlington-hôtel». Vysočinná budova vystavená bola už po 12. poschodie, keď zrazu celá budova srútila sa na hromadu. Päť robotníkov zabilo, mnohí sú ťažko ranení a veľmi mnoho robotníkov chýba. Obávajú sa, že títo chybujúci nachádzajú sa pod srúcaninami budovy.

Zhorela pila. Z Evova oznamujú: Vo Wyhode zhorela baróna Poppelova parná pila a fabrika na bedny i s celým zariadením a s veľkou zásobou dreva. Škoda dľa chýru obnáša asi šesť sto tisíc korún, čo sa však z poistenia nahradí.

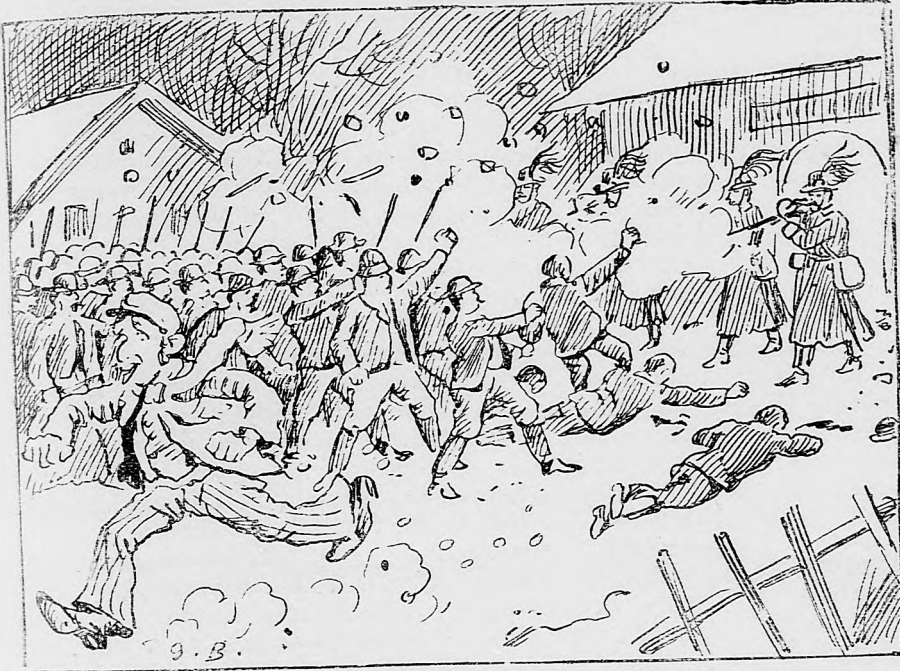
Pád jedného fabrikanta. Z Milana oznamujú, že Odoni, majiteľ veľkej fabriky na hodváb, dostal sa do konkursu. Dlžoby Odoniho obnášajú asi dva milliony lir. Následkom tohoto pádu tisícpäťsto robotníkov prišlo o zamestnanie

Zemetrasenie. V Temešvári dňa 29. februára popoludní o 5. hodine pocítili dosť silné zemetrasenia, ktoré sa tiahlo v smere juho výhodnom.

Jako mámil Jukef chudobu.

(V štyroch obrazoch.)

III. A on vuprsk.

Hanobil tu Boha, kráľa i otčinu,
A shabal peňazí za to hodnú summu:
Lež, keď zbadal lesknúť zbroje sa žandárom,
Zutekal, ztratil sa rýchle, ako parom.

IV. Po «práci».

V Pešti, za peniažky, šumavé si pije,
Zatým pár sedliakov prestrelených hnije ...
Z toho si však Jukef nerobí svedomia:
Hlavná vec: nech sa len peniažky zarobia!

Veľkonočná púť do Ríma.

Usporiadaná je pod hlavnou ochranou Jeho emencie knieža-primasa. — **Odhod:** dňa 29. marca roku 1904. — **Usporiada:** budínska «Maria congregatio». — **Smer cesty:** Budapest Fiume-Ancona-Rím, a tou istou cestou aj nazpät.

Cena pre účastníkov:

na železnici	I. trieda,	na lodi	v skvostnej sále	300 kor.
«	II. «	«	I. trieda	210 «
«	III. «	«	I. «	110 «

V tejto cene sa zahrňuje: 1. cesta; 2. celé zaopatrenie počas cestovania ta idúc; 3. päť a poldňové zaopatrenie v Ríme; 4. koč od železničnej stanice až po hotel a nazpät; 5. koč ku kostolu sv. Pavla; 6. vedenie.

Prihlasy prijíma do dňa **15. marca r. 1904** Adolf Thym, praeses congregatie v Budapešti, **Budapest, II., Toldy Ferencz-utca 30.** (Katolícky spolkový dom), u ktorého aj programy sú k dostaniu.

V mene riaditeľstva: dr. *Imrich Sebök*, professor náboženstva v hlavnej reálke štátnej školy a *Adolf Thym*, hlavný tajomník budínskeho katolíckeho kruhu čo praesesovia congregatie.

Riaditeľstvo zúčastnivším sa do laskavej pozornosti odporúča knihu velebného pána farára Franca Grósza pod názvom: «A katolikus zarándok Rómában» (Katolícki pútníci v Ríme. Môže sa dostať o pôvodcu v Gánth, Fehér megye, u, p. Csákvár.

DOPISY.

Čaca.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Radosné a potešiteľné novinky chcem vám o kresťanskej verejnosti zdeliť. Máme my v Čaci ešte roku 1899. založený «Úverkový spolok», ktorý v treťom roku svojho jestvovania prišiel do nebezpečenstva rozpadnutia. Strašili nás. účastinárov, že prideme o svoje vkladky. Ale Pán Boh nám pomohol! Dostali sme nového predsedu do direktoratu, a táto, na našom vidieku tak potrebná ustanovizeň do rozkvetu prišla a roku 1903. 11-ho októbra na valnom shromáždení účastinári s veľkým oduševnením jednohlasne uzavreli, že v stanovách určený čas, 5 rokov totižto, na ktorých sa spolok založil, na nových 5 rokov predĺžia.

«Úverkový spolok» náš dnes vládne už 50.000 korún počítujúcim v kladným kapitálom z tých 20 halierkov, ktoré každú nedeľu na jednu účastinu sa platia. I počína rozpreztieraf dobročinné krýdla svoje, a hľadá širšie pole svojmu ľudu ratujúcemu účinkovaniu. Prvý krok ku tomuto učinil 11. októbra 1903., keď uzavrel, že kresťanskej spoločenskej akcie v Čaci zaopatrí istý a príjemný prírbytok.

Uzavretie toto 1. januára 1904. sa uskutočnilo a ku úprimnej radosi všetkých kresť. živlov «Úverkový spolok» vťahnuť do svojho vlastného, v stredu mesta a premávky stojaceho domu.

S týmto aj čačanský Kat. Kruh prišiel do nového vzdušia svojej činnosti; bo kým dosavád v jednej uzunkkej, malučkej, vlhkej, tmavej prenajatej chyžke bol umiestnený, do ktorej len nepatrne malučká čiastka údov sa pomestila, od tejto doby v novom dome «Úverkového spolku» vo dvoch prestranných, svetlých, zdravých, príjemných svetliciach bude pokračovať vo svojom požehnanom účinkovaní. Jak mocným činiteľom je čačanský Kat. Kruh v mestečku našom a na celom okolí, v povzbudení kresťanského seba povedomia a citu kresť. spolupatričnosti, to obsirnejšej dokazovať je zbytočné. Týmto krásnym a velebným cieľom napozatým o toľko snadnejšie a ľahšie bude môcť zodpovedať, ponevadž údom svojím príjemný, milý a pôvabný byt dáva.

14-ho februára boli sme svedkami krásnej a srdce pozdvihujúcej slávnosti v Kat. Kruhu. Po poludni o 2 hodinách priestranná miestnosť Kruhu údami úplne zaplnená bola. Vel. pán Ignác *Tvrđý*, prepošt-farár v cirkevnej ozdobe, posvätil miestnosť Kruhu a v mene cirkve svätej prosil požehnanie božie na jeho účinkovanie. Potom ale v krásnej reči obrátil sa na prítomných, pozdvihnuť z mladistvým ohňom hlas svoj, a dokazoval jak šťastlivý je človek ten, ktorý v srdci svojom prechováva ten najdrahší poklad: sv. vieru, ktorá jako nebeské svetlo mu svieti na cestách života jeho, a vedie ho až do večnosti. Oduševnenými slovami prizvi koval stálosť a vytrvanlivosť údov; oduševňoval ich ku vernosti k spolku tomuto, ktorému z hlbín srdca svojho praje zveladku a rozkvetu. Pritomný údovia s hlučným ku «Sláve» volaním a «eljenovaním» sa poďakovali za krásne slova.

Zatým tajomník Kruhu podal správu shromáždeniu o účinkovaní Kat. Kruhu v poslednej minulosti. Účinkovanie Kat. Kruhu čačanského, pravi, zoschnúlo sa takrečeno až na nič; od roku 1900. mesiaca augusta podobal sa Kruh prírode v tuhej mrazivej zime, keď všetko sa zdá byť mrtvým, všetko odpočívá. Aj na kat. Kruh čačanskí nátlakom smutných a neprajných okolností došla od roku 1900. tvrďá, tuhá zima a trvala až do teraz; v horlivosti ale a oduševnení za sv. veci vel. pána Ignáca *Tvrđý*, prepošta-farára vyšlo jasné, teplé, jarné slniečko, a my slávime dnes krásne jaro v Kruhu našom, aby žil Kruh ten a kvitnul ku mravnému a duševnému prosperu nášmu dlhé roky, do nepriežračnej budúcnosti.

Nasledovala volba nového predstavenstva. Za predsedu Kruhu s veľkým oduševnením jednohlasne znovu zvolení je velk. pán Ignác *Tvrđý*, prepošt-farár, vreie milovaný pastier a zaslužilý predseda náš od prvopočiatku. Za podpredsedu vyvolení je Ján Menkina; za tajomníka: Štefan Krautmann; za pokladníka: Gašpar Kompánek; za starostu; Štefan Zellnik; za knihovníka: Ferdinand Hirsch.

V novom dome «Úverkového spolku» ubytovaní je ešte jedon podnik kresťanskej spoločenskej samoochrany t. j. «Kresťanský potravný sklad». Kto je zasvätený do pomerov mestečka Čaci, jakožto stredišťa Kysúc, a známa mu je tá okolnosť, jaký veľký význam má z ohľadu kúpeckého každého kústik priestora v námestí Čaci; kto vie, jak báječne vysoko vyskočila cena miest a domov kúpeckým cieľom súcích, ten vie aj úsudok vyniesť, koľkú váhu má napredovanie kresťanskej myšlienky v tom smysle, že pomerne podprajnými podmienkami boli sme vstave si aj týmto cieľom úplne zodpovedajúci dom zadovážiť. Oduševnenie, horlivosť a svätá zaujatosť nášho drahého spoluobčana dr. Emila Gyurišš, kresť. pravotára bola jedine vstave vydobyl kupnú smluvu s majiteľmi takého rázu, ktorí na šírenie kresťanských zásad škulačným okom hľadia.

Na našom dome už sa skvejú tabule s nápisami,

ktoré vyznačujú kresťanský ráz podnikov v ňom umiestnených a v pracovníkoch kresťanského Uhorska povzbudzujú to potešiteľné povedomie, že kresťanské zásady pomaly vydobudnú si zase to miesto, odkiaľ pre nedbanlivosť a ľahostajnosť mnohých rokov boli vytvorené: srdce spoločnosti kresťanskej.

Daj Bože! aby podniky katolícke v Čaci: «Úverkový spolok», «Kresť. potravný sklad» a «Katolícky Kruh» ku blahu ľudu a ku sláve božej kvitly!
Kysučan.

Mošovce (turč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Chcejúc aspoň čiastočne opísať peknú slávnosť, ktorá sa odbývala v chráme našom dňa 10. januára.

Pred pár rokmi založil sa u nás «Spolok sv. Ruženca», ktorému srlniac sa jeho dávnejšie už túžby a nádeje, pri pomoci štedrých darcov, nadobudnú si totiž krásnu novú ružencovú zástavu, ktorej posviacka odbývala sa v spomenutý deň.

Už o prvom zvonení shromažďoval sa nábožný ľud okolo chrámu Božieho, obzvlášte údovia sv. ruženca. Z jejich uradostených tvár bolo vidno, že čakajú niečo milého a zriedkavého. O vyzvánani chrám Boží bol už preplnený veriacimi. Slávnosť započala sa takto: Údovia sv. ruženca z horiacimi sviecami v rukách, s procesiou na čele s duchovným otcem, tiahli do fari pre zástavu kde bola uložená. Milý dojem to bol, keď vynesúc ovenčenú zástavu von; každému údovi zažiarila sa tvár radosťou jako uvidiac svoj prvý krásny spolkový odznak. Z fari, v sprievode družičiek nesúcich vence a ovenčených školských dietok pri hlahole zvonov, tiahla procesia zpät do chrámu Božieho, kde pri vstupe ozíval sa vrúcny spev krásnej piesne: «*Hor sa, hor sa, k najčistejšej*». Príduc pred hlavný oltár, začal zas veriaci ľud spievať oduševnene a nábožne «*Teba Boha chválime*». Potomto nasledovalo vysvätenie zástavy, a zatým krásna hlboko oduševňujúca kázeň, v ktorej náš duchovný otec poučoval nás o sv. ruženci, vyzívajúc veriacich, aby pristupovali za údov do «Spolku sv. ruženca», aby takto kvitnú a zveladoval sa ku cti a chvále Matky našej Prebl. P. Marie.

Matkou zástavy bola p. *Rozalia Dittert*. Úrad tento Ona z veľkou radosťou a vďakou prijala na požiadanie údov sv. ruženca. Za čo buď jej srdečná vďaka!

Zástava je veľmi vkusne vyhotovená s tmavo červeného hodvábu, asice: na jednej strane obraza je «*Kráľovná sv. ruženca*», na druhej strane «*Najsladšie Srdce Pána Ježiša*». Takto sme si to my údovia sv. ruženca žiadali. Stala 260 korán.

Máme tedy o jednu krásnu ozdabu, v chráme našom viacej. Všemohúci Boh a Preblahoslavená Kráľovná sv. Ruženca nech odplatí a požehná tak darcov ktorý pri speli svojimi halierami na túto našu ozdabu sv. chrámu, ako aj prevelebného p farára *Emila Kleina* za jeho horlivosť, ktorí koná v rozkvet nášho spolku.

Úd svätého ruženca.

Kubach (spišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom obľúbenom «Kreštane».

Minulého roku 1903. 23-ho marca bola v obci našej prevedená voľba na rychtára, ale takým drakonským spôsobom, že sme až pri najvyššom súde nútení boli

pravdu si hľadať, ktorá nám teraz v januári doručená bola s tým rozsudkom, že je tá voľba *neplatná*. A tak sme 11. februára mali novú voľbu, ktorá prevedená bola tak, že by sa azda ani v tej najtemnejšej Afrike také dačo stať nemohlo.

Pri tej prvej voľbe pán slúžny Urbáni pred nami voličiami sa takto vyslovil:

Ponevác sa po teraz pri mne nikto za rychtára hlásiť nebol, ani ústne, ani písomne: tak ja Vám za rychtára Jozefa Ivan vyhlasujem.

Tu nastal ohromný krik: my chceme *voliť* rychtára a nie vymenovať — tak, že pre krik už nemohol vice-rychtára a prisázných volič, nuž týchto potom pomocou *dvích židov* vymenoval sám.

Prisázní v úrade účinkovali až posiaľ, vicerychtár ale nie; ten povedal: že on veru v takom vymenovanom úrade slúžiť nebude, a ani neslúžil. Česť mu!

Proti tejto voľbe zadali sme protest, čo sme aj vyhrali.

Pri druhej voľbe, ktorá bola 11. februára prevedená, oznámeno bolo, že kto chce byť rychtárom, aby sa hlásil každý do 10. februára 5-tej hodiny večer. A tu sme prosili starého rychtára, ktorý u nás, ľadí, má veľkú česť: aby zadal prosbu. Čo on aj učinil, aj jedon iný občan statočný, ktorý to tiež učinil. S tým sme chceli to docieľiť, aby pán slúžny nemohol to povedať, že sa nik hlásiť nebol.

Keď prišiel deň voľby, pán hlavný slúžny, Ujfaluši dorukoval za assistencie *šest žandárov*. Tu sme zase hneď vedeli, že to čosi strašného bude. I hneď svolal výbor dovedna, a hovoril nám: rychtára postavíť mám ja to právo; a vy sebe kandidujte vicerychtára a pri sazných.

Nato nás pán farár započal spolu aj s výborom prosiť pána slúžneho, aby prvší kandidovaní boli na úrad rychtára. Pán slúžny dal odpoveď, že *on už má rychtára*. On má to právo, koho chce za rychtára postaviť, len aby seba výbor vicerychtára volil. A vyzval toho rychtára zase, Ivan Jozefa, aby složil prisahu. Tu nastal ohromný krik, začali sa sypať nádavky na pána slúžneho jako aj na toho novopečeného, tak, že sa táto voľba musela celkom rozísť bez vicerychtára a prisázných. A tak teraz máme len toho jediného úradníka. Pri voľbe sa potom vzal hore protokol, prečo sa tí ostatní nevolili. Protokol pán hlavný slúžny sebou vzal.

Sv.-Križ (Pri Hrone.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak laskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

S veľkou radosťou chytám pero do ruky, lebo radostnú novinu chcem zvestovať našim cteným občanom, po celej hronskej doline. Novina táto je, že ľudová strana príde už aj do nášho okresu. Prv ale, než by naša ľudová strana tu u nás postavila kandidáta, chceli sa patriční páni presvedčiť, či ozaj je naša kresťansko-katolícka ľudová strana tak pevná v okrese našom, ako to mnohí ústne, alebo písomne našemu centru ľudovému na vedomie viac ráz dali. Na preskúmanie okoličností našich vyslala naša ľudová strana jedného, nám už dobre známeho pána, ktorý sa veľmi dobre rozumie voličným pohybom. I presvedčili sme sa s tým pánom, že strana naša ľudová tak bude sriadená v našom okrese, že viac pri voľbách nás ani pekelné brány nepremôžu. Liberálom už na vždy odzvonili v našom okrese.

Vedeli sme, že je ľudová strana pevná v našom okrese, ale že tak veľkú väčšinu máme, to sme ani sami

netrúfali. Teraz už isto vieme o každej obci, že koľko kde máme istých, ale len celkom istých ľudákov. Lebo vyslanec tento veľmi ostro brali počet voličov každej obci. Len celkom istého ľudáka značili medzi našich voličov, a predsa nás je veľká väčšina.

Kreštania naši, ľudáci naši! Hore že sa berme do roboty! Každý volič a nevolič, ženy a mladíci už od teraz kortešujte a pripravujte mužov a otcov vašich k boju nášemu. Áno, nášemu. Lebo ľudová strana je strana naša. Nás, chudobu, roľníka a remeselníka zastupuje, chráni a bráni od všetkých liberálnych pijavíc nielen na sneme, ale aj v okrese, v obci, aj vo familiárnych záležitostiach. A bojuje strana naša ľudová bez prestania za našu cirkev katolícku.

Všetkú možnú silu musíme použiť, aby sme mali čo najviac ablegátov našich na sneme. Vezmime si príklad od iných okresov. Tu sú okresy: prievidský a žabokreský. Veď sú to naši susedi. Ty si vždy ľudáka volia. Či sme my horší katolíci, ako susedi naši? Ej nie! Aj nám už Pán Boh pomôže, že si po vôli našej ľudáka vyvolíme. Aby nás susedi naši viac nevysmievali.

Dávno sme si žiadali ľudáka kandidáta. A nemohli sme sa toho dožiť. Museli sme takého liberála prijať, akého nám naši židia a úradní vyvolili. Teraz sa chvastajú, že vraj čo nám terajší ablegát Vickenburg dobrého vykonal. Že vraj ten letnejší vlak železničný, ktorý pre Teplice chodieval, že s jeho pričinením už aj v zime chodí. Aj to má byť zásluha!? To každý obecný výbor si môže vykonať.

Tedy aké zásluhy má ten pán Vickenburg? To, že Tiszovi kalvínovi odhlasuje všetko, čo bude oproti našej cirkvi katolíckej a oproti našim katolíckym kňazom a školám. Potom nech sa páči našim katolíkom ho podporovať.

My sme v novobanskom okrese všetci samí dobrí katolíci a ľudáci a preto si viac liberála voliť nebudeme! Nech sa nám tu viac liberál ani neukazuje. My sme ľudáci, a preto si vyvolíme ľudáka. Nech žije ľudová strana! Druhý ráz viac. S Bohom! *Hrončan.*

Istú a rýchlu pomoc poskytuje z rozličných rastlín zhotovený, príjemnou vôňou vládnúci Fellerov Elsa-Fluid. Jedon pokus je dostatočný k tomu, aby sa každý presvedčil o tom, že proti kašlu, boleniu prs, hlavy a zubov, prestydnutiu, klaníu, trhaniu, krčú, boleniu očí svrbľavosti, horúčosti, boľastam úst, boleniu hrdla atď. s výborným prospechom Fellerov Elsa-Fluid užívať sa môže. Jedon každý nech sa chráni od napodobnín a jakýchkoľvek iných menom vládnúcich svetových fluidov, pretože len Fellerov Elsa-Fluid je opravdový. Tisíc a tisíc ľudí dosiahlo nazad už za ztratené držiace zdravia kroz užívanie Fellerovho Elsa-Fluidu, lebo opravdivý Fellerov Elsa-Fluid aj v takých nemociach pomáha, pri ktorých iné lieky celkom bezvýsledné boli, 12 flaštičiek ale 6 duplovaných stojí 5 korún u Eugena V. Feliera, lekárnik v Stubici, Templom-u. číslo 18. (Záhrebská stolica).

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Kubašan. Je to pravda: v Uhorsku je taký strašný zákon, že slúžny má právo kandidovať rychtára. Dľa toho istého zákona občania majú právo hlásiť sa za rychtára u slúžneho, čo najlepšie urobí sa tak, keď zadá patričný písomne svoje prihlasovanie sa a pre bezpečnosť dá to pismo svoje dvoma svedkami podpísať takto: Elöttünk: N. N. a N. N. Že zákon toto právo dáva občanom, z toho by nasledovalo, že slúžny mal by byť povinní do ohľadu brať prihlasujúcich sa. Ale jestli je dakto drží človek, tedy môže povedať: zákon nepredpisuje určite, aby som ja ako slúžny kandidoval tých, čo sa hlásia. A uhorské zákony sú všetko také múdre. Lež čo to za chlapa, ktorý drží so slúžnym proti obci? Organizujte sa proti nemu!

6224. 1. Vaše pánstvo nedáva pensie svojim úradníkom, žiadnym. Ani nieta zákona, s ktorým by sa mohlo pánstvo donútiť k tomu. Ale by ste monli zadať prosbu na pánstvo, alebo hlásiť sa na výsluch u osvietenej a prosíť o dajakú ročnú podporu; 2. z tých peňazí nemusíte dať nikomu, a keby patričný aj v testamente poručil dačo z nich rodine, ešte aj taký testament dá sa napadnúť a neplatným urobiť do vašej smrti.

Viacerí občania čerenianski. Keby si bol udal aspoň len ten meno, ktorý písal tú dopisnicu, vtedy v záležitosti tej boli by sme vám odpísali.

M. Sl—č vo V. Š. Také veci nemožno nám uverejňovať.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. *Pšenica:* tiská K. 8.40—9.05, peštianska K. 8.35—8.85, belehradská K. 8.35—8.85, banátska (76 kilogramová) K. 8.30—8.80. — *Raž:* K. 6.65—6.80. — *Jačmeň* na krm K. 5.80—6.10 — *Ovos:* prvotriedny 5.95—6.15, druhotriedny 5.80—5.95. — *Kukurica:* K. 5.55—5.65. — *Repica:* K. 10.35—10.55. — *Proso:* K. 5.30—5.40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15.00	14.50	14.00	13.50	13.20	12.20	11.60
			č.	7	7½	8	
			K.	11.00	10.00	6.50	

Otruby: K. 4.30, hrubé K. 4.40.

Ďatelinové semä: lucerna K. 54.00 do 60.00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4.00—4.40, žlté K. 5.00—6.00 za 100 kilo.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 69.00—69.50, kockový K. 71.00—71.50, kandis biely K. 72.00, žltý K. 68.50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 46.00 prima ruskô (***) K. 43.00 za 50 klgr.

Ochranná známka.

Chyrečný, stary domác liek!

Ráďte na ochrannú známku a na podpis pozorovať.

BRADY-ho
MARIACELSKÉ

ŽALÚDKOVÉ KVAPKY

Cena jednerae oš.h
80 hal. Jednej veľkej
flašky I koruna
40 kvi alyfl

Zázračne účinkujúca sila zvlášte pri neduhoch žalúdkových a spodných čiastkach tela alebo kŕčoch zapečenia, pri neduhoch troviacich ústrojov a z tohto pochodiacich nemoci tak neoceniteľne dobrým sa osvedčil ako pri odrastlých tak i pri detoch, že si tým svetochýrne meno vydobil. Brady-ho Mariacelské kvapky dosiaľ ešte žiadon liek neprevýšil pri účinkoch: nechuti k jedlu, zlej chuti, slabosti žalúdka, zdtutí, gŕgani, žalúdkovej záhe bladačke, hnusení a davení, boieni havy, žalúdkových kŕčoch, tvrdej stolici alebo zapēčení, pri obtažení žalúdka s jedlami a nápojami, hlistach, pri neduhoch pečienkových, slezinoových, zlatej žile atď.

Cielom láskavej pozornosti.

Od kupovania padelajúcich liekov vystrihami každého, každý nech si rozhodne žiada Brady-ho Mariacelské žalúdkové kvapky.

Už vyšše dvesto rokov zname

BRADY-ho

Mariacelské žalúdkové kvapky, ktoré sú z najúčinnlivejších liečiacich tráv sošavené, čo znak jejich pravdivosti každá flaška je jednou červenou, na vrchu sa nachodiacou ochrannou známkou a menom opatrená a v šulku zapakovaná, na návode však, ktorý je ku každej flaške priložený, okrem toho označene je, že sa tenže tlačil v tlačiarňi K Guseka v Kremsierbene.

139/III

Ústredný sklad: Karol Brady lekárnen ku «Uhorskému kráľovi» vo Viedni.

Uhorské zastupitelstvo: Jozef Török, lekárnen v Budapešti.

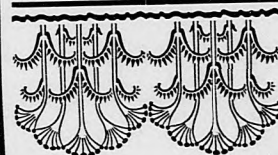

Oznamy prijíma
redakcia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

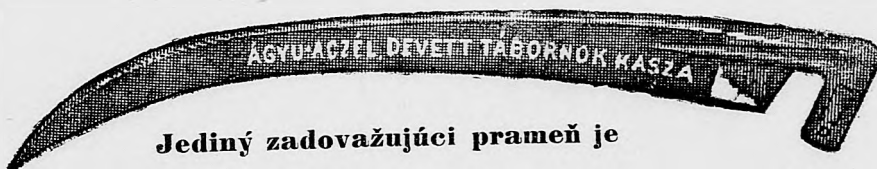

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

jediný zosielateľ kosi generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslat všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kosi generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov peštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí).

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosiť neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zaše.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Jeruzalemské pátričky

velko, alebo malo-očkové, červenej farby, pletené; taktiež aj retiazkové alebo spoločenské pátričky rýchlo a lacno možno dostať; ďalej možno dostať tajomstva, modlitebné knižky, sošky atď.

Z večného svetla pre kostolné potreby, jedna škatuľka pre jednoročnú spotrebu 2 koruny. **V. Wajdits**, knižné a ozdobné kupectvo Budapešť, IX. Űllői-u. číslo 21.

Majetok na predaj

pozostáva nasledovne: dom murovaný, jedna voľa ro veľkosti **13** honov a k tomu patriace lúky (pasienky); ďalej jedna veľká záhrada s 2 hon. slivníka, stajne na dobytok a kom. Majetok možno prevziať aj sošipanými a dobytkom. Cena majetku obnáša **9600** korún. Bližšie zprávy podá **Ivan Bednárík**, Kovačevac ost. pošta Novográd Slavonia).

500 zlatých

vyplátim tomu, komu by po upotrebovaní **Bartilovej ústnej vody**, jedna fľaška 35 kr. prinavrátilo sa boľenie zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/l, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni **Bartilovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napobňovateľov ten bude štedre odarený. Na miesta, kde by táto voda nebolak, dostaniu, pošlem 7 fliaš za 2 zl. 60 franko. **Jednu fľašu nepošlem.**

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, boľate ilustrovaný cenník, ktorý viac než 400 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

JÁN KONRÁD

I. hodinová dielňa a výnimečný obchod
v **BRNE** (Česko). 806

Najlepšie

Koše

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Pravá Islandská Treska (Stockfisch)

močená, veľmi jemnej jakovosti 1 kg. za 80 halierov, k dostaniu u

Ottokár Zenotti v Tišnové u Brna (Morava).

Prípoštových balikoch 5 kg. 1 balik zdarma. Objednávky zasielajú sa poštovou dobierkou.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosvesefuje, za čo dobre stojíme: pri ľamke, lúpáníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučáníu v ušach. migrenu, klopaníu srdca, boľasti hlavy a zubov po-

Nietajný prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť!

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláčacky s oceľovými guľčkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, brány. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mačkadlá** na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

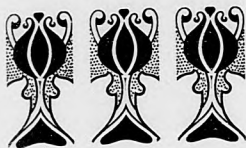
MICHAL TRESKON

fabrikant hospodárskych strojov
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

Od 30 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine!

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdokovému, katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, bolesti hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. Stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované byvajú, prosím tieto len u mňa kupovať

Výťah zpod'akovani.

Vel'actený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše zdravie tak rozkvétalo, ako mne. 15 rokov som trpel bol'ast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.

V Častkove, 26. januára 1899.

Martin Sedlaček.

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdokové bol'asti a mnoho som utratil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobroje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.

Vo Vel'kej Bytči, 13. oktobra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.

Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.

Vel'actený pane lekárnik! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich vytečnych a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.

V Petrovci, Bážka 23. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárnik! Úctivo Vás prosím, ráte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vas ch výborných karpatských piluliek, lebo blahodarniešieho lieku neznam proti zapchaniu a proti žalúdokovému katarrhu náď Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.

V Sobostišti, 19. dec. 1899.

S úctou *Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečeny prajem Vám mnoho zdravia 14 rokov ma nohy boleli a mal sem aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neno žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900.

S uctou *Adam Glabiec, v tovarene na tannin.*

Vel'act. Pán Friedrich! Ma som Vaše karp. pilulky raz a po utrebení prestala mi bolesť pri srdci, už skoro 20 rokov trvajúca. Nech Vás Pán Boh živí a dá Vám dobrého zdravia, aby Ste mohli ľudu pomáhať! Prosím ešte boratom pošty o 2 balíčky Vašich karp. piluliek. S úctou.

V Tr. Teplej, d'na 8. nov. 1901.

Josef Kavasta.

Vel'actený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri balíky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vďaka som Vám podľzen, za Vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých sprostíť od všľajkých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem.

Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán

Vel'actený pane lekárnik!

Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiacach, 12. febr. 1901. Ond'rej Novák, roľník, č. 17.

Ctený Pane!

Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok vel'kú bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najd'alej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Vel'kej Bytči, da 18. okt. 1898. S úctou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v. Malackách.

Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už vel'a veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!

Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na oza podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik!

Ráče mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia pypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Vel'actený pane Friedrich!

Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne vel'mi dobre účinkovali, začo Vám srdečne ďakujem. Nech Vás pán Boh živí, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomáhať mohli. Pošlite pre moju súrodu päť balíčkov na dobierku. S úctou Ondrej Vallo, roľník V Báč-Laliti dna 5-ho januára 1904.

Otený Pane!

Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako ten vaše vzácne zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosím, sašlite mne ešte dva balíčky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pan Boh živí. S úctou, Andrej Svehik V Tek. Lovči dna 25-ho augustu 1903.

Vel'actený pane lekárnik! Ako som ja Vaše výborné zdravotné pilulky, zozširil, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestře Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz aj druhému môžem Vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkou z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou úctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláš dňa 6-ho Oktobra 1903.

Smrteľné nebezpečie na jednej svatbe.

(Odtisk zakázaný.)

Skutočná udalosť dľa rozprávky Jána Mudroňa v Komárom-Tarjane.

(Odtisk zakázaný.)

Bolo po žatve, tu sedeli sme pod lipou pred kostolom s našim starým učiteľom, rozprávky ktorého sme tak radi počúvali. Tento raz nám rozprával o svojom priateľovi.

«Sused Michal», vravel medzi iným, bol veľmi obľúbeným človekom a dedinským rýchtárom; mal dve dcéry, z ktorých jedna, 18ročná Mária vydala sa mala za syna zámožného liehvära, Martina. Tá druhá dcéra bola bladá, chorľavá, 18ročná dievčica, trpela od detinstva na pakostnicu, štiepanie v údoch; ramená a nohy jej boli opuchnuté, vždy mala boľenie hlavy, klopanie srdca, závrat ju napádal a mdloba, a ponač takmer vždy ležala v posteli, nemala chuť k jedlu. Bohatý gazda nešetřil peniaze, aby mladšiu dcéru svoju vyliečil, ale nič nepomohlo. Pred tromi rokmi, keď sa starašia dcéra vydávala mala, nevedel ani gazda sám, koho by mal pozvať za

starejšieho bez toho, že by ostatných susedov nejak neurazil, z ktorých jedonkaždý milerád by bol šiel za starejšieho, lebo všetci milovali gazdu. Tu si razom vzpomienka na má a na krásne časy, keď sme spolu slúžili pri vojsku. Vtedy povedal svojej manželke, s ktorou sa radil, koho by mal pozvať za starejšieho: «Môj starý priateľ učiteľ ten a nikto iný nebude starejším!» Hneď písal, aby prišiel. To bola myšlienka, ktorú mumľiesť Božia vnukla. Svitol deň svatby. Hostia sa dostavili z celého okolia, v chráme držal pán farár peknú kázeň potom šli sme za zvukov príjemnej budy domov, sde sa pri vine, hudbe a tanci všetko rozveselilo. Raozm nastalo ohromné rozčulenie. Gazda klesol staby ho hrom bol uderil, oči mal zavreté, triasol sa na ceľem tele, tvár mu bola celkom premenená. Hudba zamlkla, svatobníci stáli od laku bleďi ako prikóvaní. Hneď otvorili okná a gazda umývali octom a vodou, ale všetko marne: ženy a dievky bedákaly a zúfale si vlasy škľbaly, srdce sa mi svieralo a ja som nemohol pomôcť! Tu mi vzkrsla v hlave ratujúca myšlienka, volám na manželku svoju:

«Oh, keby sme tu mali Fellerov Elsa-Fluid, ten by nášmu priateľovi istotne pomohol!» Moja manželka rýchlo prekutala svoje vrecko a na šťastie našla dve flašky; vzal som jej jednu z ruky kľaknul k Michalovi, natrel som mu okolie srdca, prsá a hlavu a nakvapkal som mu niekoľko kvapiek z podivného Fellerovho Elsa-Fluidu do úst. Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Este, este!» Dal som mu ešte 10 kvapiek a hneď mu bolo ľahšie. Gazda onedlho vstal; všetci plakali od radosti, blahoželali gazdovi a mne. Veselie sa zase započalo, všetko zase ožilo. Hostia si vždy pripíjajú na zdravie dorábatela lekárnika Eugena V. Felleru v Stubici. O hodinu bol gazda už celkom zdravý. Hostia vtedy chceli vedieť, že zkdial poznám tento podivne účinkujúci Elsa-Fluid? a ja som im potom rozprával, aký chorý bol vždy môj priateľ a dobrý známy gazda, kaprál Hoffer, ako trpel na boľenie žalúdka, mdlobu, nechúť k jedlu, jatrovú nemoc,

Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Este, este!»

klanie, tak, že ho z vojančiny domov poslali, ale doma mu tiež nebolo lepšie, vždy viac a viac chradnul, mal koliku, boľenie prs, užil všelijaké lieky, ba i všelijakých fluidov, o ktorých čítal v kalendároch, ale nič mu nepomohlo. Tu čítal raz v kalendári rozprávku o Fellerovom Elsa-Fluide a o Elsa-pilulkách a hneď si objednal u lekárnika E. V. Felleru v Stubici, Templom-utca 18. (Záhrebská stolica) 1 tucet (12 flašiek) Elsa-Fluidu za 5 korún a 6 škatuliek Elsa-Piluliek na prehanie za 4 kor. Poštovné porto zaplatil dobrý apatekár sám. Užil denne trikrát po 20 kvapkách Elsa-Fluidu v šálke sladkého mlieka a tre si denne 2 krát čistým Elsa-Fluidom žalúdok, brucho, prse a všade tam, kde bôle cítil; z Elsa-Piluliek užil denne 4 a bolo mu so dňa na deň lepšie a teraz je úplne zdravý a každému odporúča proti všetkým neduhom právy Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove Elsa-pilulky. Teraz všetia ľudia v dedine užívajú Fellerov Elsa-Fluid a liečia ním menovite popálenyni, rany, klanie, štiepanie v údoch, zrádnik, hlísty u detí, slabý zrak. Jeden človek bol už takmer slepý, a za 6 týždňov upotrebil Fellerov Elsa-Fluid roztrieđený s vodou k umývaniu a teraz zase vidí ako predtým, keď bol ešte mladý.

Dalej chuľia ľudia Fellerov Elsa-Fluid proti vytknutiu, ruži, boľeniu prs, boľeniu hrdla a gágora, záduchu, pluvaniu krve, zachrýpnutiu, krčom, nočnému poteniu, ba aj proti zastaralým neduhom nervosity, bleďačke, a málokrevnosti som počul Fellerov Elsa-Fluid chváľil a užívaný súčasne s Elsa-pilulkami osoží aj oproti žltacke a žalúdkovým chorobám.

Ja sám, — tak rozprával učiteľ ďalej, — ďakujem Elsa-Fluidu, že zase dobre vidím, lebo prv, než ma Hoffer upozornil na Fellerov Elsa-Fluid, som už už myslel, že nikdy viacej nebudem vidieť, tak zle už bolo smojima očima! Gazda hneď objednal u lekárnika Eugena V. Felleru Stubici (Templom-u. 18.) 4 tucty Elsa-Fluidu za 16 korún a o niekoľko týždňov úplne vyzdravela i jeho mladšia dcéra, a teraz často objednávajú 1 tucet za 5 korún pre chudobných.

Zo svatobných hostov už tiež mnohí objednali si Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove hnažuce Elsa-pilulky a dosiahli najlepšie úspechy ešte aj pri hučnení v ušiach, škroulosnom hnojení výsype, pri zimnici borúčke, influenci, nátku, ochromeniu ramien a nôh, hámerhoidov (zlatej žily), kyslého grgania, mdlób a menovitie oproti boľeniu zubov. Toto je rozprávka starého učiteľa, ktorú, mi nedávno môj priateľ sdelil. Rozumie sa, že som si aj ja hneď objednal Fellerov pravý Elsa-Fluid, predne 24 flašiek za 8 korún 60 halierov, potom 36 flašiek za 12 korún 40 halierov a Elsa-Fluid mi prinavrátil zdravie. Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú Elsa-Fluid ku každodennému umývaniu. Som presvedčený, že mi každý povdačný bude, kto si objedná Elsa-Fluid. Len sa varujeme od napodobenín a objednávejme rovno v Stubici a napíšme jasno adresu lekárnika: **Eugen V. Feller lekárník, Stubicza, Templom-utca 18 (Hrvtsko.)**

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z essencií príjemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Ponač najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelanými (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza-Fluid objednet si atd.). Nesvedomiti ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj ochranná známka je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». **Zdarma pri 12 flaškách. dostanete po každom opätovne objednanom tuete, aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Elsa-Fluidu 1 flašku. Chraňme sa od napodobnovania!** — Menej neposielaeme.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš 5 korún — hal. 48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš 16 korún — hal.
24 „ „ 12 „ „ 8 „ 60 „ 60 „ „ 30 „ „ 20 „ „
36 „ „ 18 „ „ 12 „ 40 „

Kto na žalúdkové boľosti a na netravenie (chuť k jedlu) trpí, tomu najlepšie odporúča ju sa Fellerove Rebarbara-Elsa-Pilulky s ochranov známkov «Elsa» (Pilul. rhei chim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tého pilulky istotne rýchlo a bez boľosti napomáhajú na prehanie; účinkujú rýchle, isto, bezboľastne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia ulavuju ako bôle aj choroby žalúdka tráviacich ústrojov. Obzvláštne pri zlom trávení, žltáčke atd. atd. a pri druhých chybach; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakoľko koža a druhé ústroje pohybujú sa. Veľký počet povdačných listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodi sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. Jedon balik (6 škatuliek) stojí 4 korúny.

(6 škatuliek) stojí 4 korúny.

Osem ročné dievča čez celú zimu trpelo na nohi boľenia a kroz «Elsa-Fluid» za eden týždeň celkom vy zdravelo.

Josef Kraják

(Nemesény Tekovská stol.)

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela:

EUGEN V. FELLER, lekárník,

dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (záhrebská stol.)

Na prosby, prospekty, návody, ku užívaniu, atd. dostane každý z darma.

Na proty hlavy boľenia hučanie v ušach, zubov, žalúdka, pichaniu, ranách, slovom pri všetkých nemocách s dobrým úspechom účinkuje «Elsa-Fluid».

Juraj Király
Svätý Lavrinec (Baraňanská stolica).